

Wetsvoorstel Afschaffing van de fusietoets in het funderend onderwijs

Reactie VOS/ABB op internetconsultatie

De fusietoets is voor het primair en voortgezet onderwijs te vaak een belemmering voor fusies in situaties waarin sprake is van krimp. Ook leidt de toets tot veel bureaucratie en administratieve lasten. Dat stond in de [brief](#) die de toenmalige bewindspersonen minister Jet Bussemaker en staatssecretaris Sander Dekker van OCW samen met het [eindrapport](#) Evaluatie Wet fusietoets aan de Eerste en Tweede Kamer hebben gestuurd. Die bevindingen sloten en sluiten naadloos aan op wat VOS/ABB al jaren in de praktijk hoort van schoolbesturen die met de fusietoets te maken hebben gekregen.

De Wet fusietoets, die in 2011 in werking trad, was een initiatief van de SP en de PvdA, die hiermee de menselijke maat in het onderwijs wilden bevorderen. Dat was destijds een reactie op de schaalvergroting in het middelbaar en hoger beroepsonderwijs. De praktijk wijst echter uit, zo bevestigden Bussemaker en Dekker, dat de fusietoets in overgrote mate feitelijk toepassing heeft gekregen in het funderend onderwijs.

De vorige minister en staatssecretaris wezen er in hun brief naar aanleiding van de evaluatie in 2015 op dat juist in het funderend onderwijs de noodzaak tot samenwerking en fusie is gegroeid. Dat komt doordat het aantal leerlingen afneemt (demografische krimp) en ook door de invoering van passend onderwijs. Er is meer behoefte ontstaan aan (bestuurlijke) fusies en samenwerking om te kunnen blijven voorzien in een breed en gevarieerd onderwijsaanbod. De wetsevaluatie bevestigt dit, zo staat in die brief aan de Kamer. De veldraadpleging die volgde na de wetsevaluatie, leverde geen steun op vanuit het veld voor de fusietoets.

Uit de evaluatie van de vorige bewindspersonen komen dezelfde signalen naar voren als VOS/ABB in de afgelopen zeven jaar van schoolbesturen heeft ontvangen. De fusietoets leidt tot veel bureaucratie en administratieve lasten, wat leidt tot een onwerkbare situatie en daardoor weerstand oproept. Ook zorgt de fusietoets voor een afschrikwekkende werking, waardoor in verschillende regio's samenwerking niet van de grond kwam, terwijl dat wel nodig was. Een mogelijk 'nee' uit Den Haag na het volledig doorlopen van het fusieproces met alle verschillende stakeholders bleek een grote hindernis.

Voorts kent het openbaar onderwijs immer nog een extra toezichthouder die zorgplicht heeft voor een genoegzaam aanbod van kwalitatief openbaar onderwijs: de gemeenteraad. Indien de alomtegenwoordigheid van openbaar onderwijs in het geding zou zijn bij een voorgenomen fusie, kan de gemeenteraad ingrijpen. Afschaffing van de fusietoets staat dat niet in de weg.

VOS/ABB heeft sinds de invoering in 2011 zelf en van schoolbesturen ervaren dat de wet fusietoets niets bijdraagt aan de toekomstbestendigheid van het onderwijs en dat in veel gevallen zelfs tegenwerkt. VOS/ABB steunt de regering dan ook met de voorgestelde afschaffing van deze wet.